GONDOLATOK — KÉPEK

A Palota-szálló espressója kedves szórakozóhelye egy halkabbszavú közönségnek. A kávé illata, a zongora melódiái és az emberi beszéd csendes zsongása adja a terem hangulatát.

Az a véleményünk, hogy kevés vidéki városban van ilyen szép espressó. Az utóbbi időben még szebb lett. Ugyanis megérkeztek Szabó Vladimir festőművész képei. De milyen képek!? Egy nagy művész mesés képzeletével eleveníti meg a mi szeretett szülővárosunk múltját és történelmét. Mintha álomvilágban járnánk és mégis ébren hallanánk, mit mesél a múlt, mint támad fel újra az, ami már meghalt. Az első képen vidám vadászok Mátyás királyt kísérik a Bakony rengetegében. A kürt harsog, szinte halljuk a sok eb csaholását. A rengeteg őserő fenséges nyugalma adja a kíséretet e remek vadászképhez.

A második képen lovak nyerítése és diadalordítás rázza a levegőt, melyet visszhangoznak a hatalmas, bevehetetlen várfalak. Halálos párbajt vívnak az előtérben. De lám, még egy pillanat, és meg is van a győztes. Thury György dicső, végvári kapitány kopjával már ki is emelte a törökök basáját nyergéből. Élettelenül, mint valami színes rongyot, felszúrta a kopja végére. Lova érzi gazdája vesztét, és kínjában felágaskodik. Thury György győzött. Szilárdan ül nyergében, lova büszkén hordja hátán azt a vitézt, aki nekünk, palotaiaknak még haló porában is a szemünk fénye.

A harmadik kép. Várpalota dicső korszakának vége. Megszűnt végvár lenni. Rákóczi szabadságharcának leverése után várainkat leromboltatta az osztrák udvar. A büszke végvár négy tornyából már csak kettő látható, az is befödve cseréppel. Nem vár ez többé, hanem kastély, szegény viskókkal körülvéve. A grófi hintó, vagy postakocsi végig robog a palotai utcán. Jobbágyok bámulják. Nem hallani a vitézek egészséges kacagását, csak a jobbágy sóhajt. Ebben a korban épült a Korona-szálló.

A két kisebb képen nincs történelmi esemény. A művész fantáziája varázsol elénk egy régi vásárt, annak minden kedvességével és zajosságával. Vásári kiáltó rikácsol a háttérben. Elöl egy legény mézeskalácsot ad a lánynak. Szemérmes, szerelmes mind a kettő.

Az ötödik kép pedig tiszta szerelmi költészet, a múlt visszaálmodása. Elűlt a csatazaj, megszólal a lant. A várárokban hattyúk úszkálnak. A török—magyar csaták között egy kis béke, melyben virágzik a szerelem, a dal és a költészet. Még igen sokat lehetne írni erről az öt képről, itt egy nagy művész mesél ecsetjével szép dolgokat dédapáink késő unokáinak. Megtanít bennünket látni a múltat, szeretni szűkebb hazánkat. Továbbá büszkén érezni, hogy Várpalota már a történelemben is igen fontos hely volt. Dicsőségre következett a hanyatlás. Elmentek a vitézek, letették a kardot, jobbágyok lettek, Várpalota pedig visszafejlődött és csendes álmot aludt. Egészen a legújabb időkig poros kis falu volt. De a régi palotaiak ez idő alatt is a végvári vitézek utódainak érezték magukat. Várpalota most ismét komoly szerepet tölt be, mint szocialista város, újra éledt, más céllal és más emberekkel.

Köszönjük Szabó Vladimirnak, a kitűnő festőművésznek, hogy megörökítette és megmutatta régi dicsőségünket.

— Vajon a mi dicsőségünket ki fogja megörökíteni?

Nagy Gyula.

A császár parancsára

Színes magyar film

A vice-ispán Pest-Budán megismerkedik a bájos Lo Kohlmayerék neveltlányával. A férfit nem annyira a lány sége, mint jó szíve ragadja meg. Kohlmayerék könyvesbol már úgy beszélgetnek, mintha régi ismerősék lennének. Ek komisszárius a betiltott könyvek jegyzékét hozza a boltba. dennap újabb lista — mérgelődik Kohlmayer. Hajnóczy fela hogy megveszi a betiltott könyveket. Kohlmayer szabódik, forradalmi írásokról van szó. A betiltott munkák este már nóczy házában vannak. Ez a ház gyülekezőhelye a felvilá magyaroknak. Itt találkozik Lachkovics, Fodor, Szentmarjay, larcsik, Erdélyi és a többiek, akik a revolúciót kívánják. Ide ják Martinovicsot is, aki szépszóval akarja jobb belátásra I. Ferenc császárt.

A kísérlet kudarccal járt, elérkezett a cselekvés ideje. A getlen magyar köztársaságért harcba kell hívni az egész ne tet. Hajnóczy még kételkedik: a forradalomhoz tömeg kell, a nemesség privilégiumát félti.

Lotte és Hajnóczy már rendezgetik fészküket. Lotte é lődik Hajnóczynál barátai felől, de neki hallgatnia kell mé kor is, amikor Lotte azzal megy el, hogy Bécsbe utazik és nem látják egymást.

A tárgyalóteremben egymás mellett ülnek a vádlottak. nóczy, Martinovics és a többiek. Úrményi elnöknek úgy kel zetni a tárgyalást, hogy a császár parancsára 23 halálos ít hozhassanak.

Lotte könnyezve kéri a férfit, írja alá a kegyelmi kérvé maga viszi a császárnéhoz. Hajnóczy tudja, mire a kérvény n érkezne, ő már nem lesz az élők között. Mire Lotte Bécsbe kezik, minden kész az ítélet végrehajtására. — Lotte már a kis piros rózsát öntözheti könnyeivel Hajnóczy sírján.

Épül, szépül Várpalota

Várpalotán éveken át a házak százai épültek fel. Beköltöztek a lakók új otthonaikba — s ez volt a legfőbb cél. A külső vakolás, a tereprendezés maradt tavaszról őszre, egyik évről a másikra. Hisz a legfontosabb követelménynek, hogy minél előbb lakhatóvá tegyék az épületet — igyekezett eleget tenni a beruházó vállalat.

Hogy egyre-másra sóhajtoztak a várpalotaiak, s az idegenek is, jaj, de csúnya ez a város — ezzel mit sem törődtek azok, akiket a város építésével, szépítésével bíztak meg. Nem törődhettek ezzel, hisz 100 kilométer távolságból irányították a munkát. Maguk jól lehet csak átutazóban jártak Várpalotán, nem érezték tulajdonuknak a várost. Semmi érdekük nem fűződött ahhoz, hogy a hivatalos kötelességükön túl olyasmit is tegyenek ezért a fiatal városért, amihez szív, lélek, a városhoz való ragaszkodás kell. Nem éltek Várpalotán, nem látták a kisebb-nagyobb szépséghibákat, nem hallották a sok — jogos és csípős — megjegyzést. Később nem láthatták a fásult kézlegyintéseket: az új házak környéke már csak afféle törmelékhalmaz, szeméttelep marad.

Aki lassan már egy éve nem járt Várpalotán, most csodálkozhat. Lépten-nyomon a szépítés első jeleivel találkozik.

Csoda történt tán? Nem. Csupán az, hogy 1957 elején az addigi beruházótól, az É. M. Lakásépítési Igazgatóságától a Várpalotai Szénbányászati Tröszt Beruházási Osztálya vette át a városfejlesztési és városépítési beruházásokat. Olyan emberekre bízták ezt a komoly munkát, akiknek nemcsak hivatali kötelességük, hanem személyes érdekük is, hogy minél szebb legyen Várpalota, mert hisz ezt a várost vallják szűkebb hazájuknak.

Kazó János és Kőrösi Miklós, a tröszt beruházási osztályának dolgozói szinte minden rögről számot tudnak adni. Térkép nélkül, feljegyzés nélkül sorolják, mivel szépült eddig Várpalota. Terveikről nem akarnak beszélni, de mégis elejtenek egy-egy szót, félmondatot elképzeléseikről.

270 új lakás, parkosítás

A kormányprogramban szereplő 10 ezer lakásból 270 lakás épül Várpalotán, s valamennyibe be is költöznek a lakók még ebben az évben. A lakásépítésre kapott keretből úgy gazdálkodtak, hogy abból az új háztömbök környékének csinosítására is teljék.

Az idén közel 450 ezer forint értékű városrendezést, parkosítást, tereprendezést végeztek a városban. Az év második felében hozzáláttak a régi panaszok orvoslásához, a többéves komoly szépséghibák eltüntetéséhez, a régebben épült lakóépületek környékének rendezéséhez. Gondoltak a csapadékvíz elvezetésére és a parkosításra is.

A gyógyszertárral szemben fekvő XI—XII-es jelű épületek udvarán már zöldell a fű, tavasszal padok várják majd ott is a levegőzni vágyó lakókat.

A tröszt közelében lévő 52-es A., B. és C. jelű épületek közötti területet is rendezik, sokszínű, változatos cserjék foglalják el az évek során felhalmozott szemét, építési hulladék helyét. Aszfaltozott járdákkal kívánják tisztábbá, városiasabbá tenni az egykori kis bányászfalut.

Az 52/C. épület és a 8-as műút közötti, épülettörmelékkel teledobált kopár területet is széppé varázsolják. Hát ha még nem lenne ez olyan körülményes! De sajnos az.

Az említett 52/A. és B. épületek közötti terület rendezését a Veszprém megyei Építőipari Vállalat vállalta az éves kijelölés alapján. Rendelkezésre állt a szükséges hitelfedezet ahhoz is hogy a C. épület és a 8-as műút közötti — tehát a legjobban szem előtt lévő — területet is rendezhessék.

Ezt az idő előrehaladottságára tekintettel a Veszprém megyei Építőipari Vállalat nem vállalta el. Kivitelező mégis akadt: egy kertépítő ktsz vállalkozott. Azt gondolhatná az ember, hogy most már semmi akadálya sem lehet a parkosításnak. Sajnos nem így van. Hiába tartozik a ktsz „profiljába", hiába van „szabad kapacitása", állami vállalat 50 ezer forintnál nagyobb összegű munkára nem köthet velük szerződést. Így — jobb megoldás híján — a kertépítő ktsz elkezdte a területrendezést, s ha eléri a teljesített munka értéke az 50 ezer forintot, félbehagyják a parkosítást. Ha nem lenne ilyen akadály, rövidesen fűvesíthetnék ezt a területet s mire tavasszal az első külföldi autók megjelennek a 8-as nemzetközi műúton, már pázsit zöldellne az 52/C. épület előtt is

Két új víztároló medence, közvilágítás

Emellett több olyan fontos problémát is megoldottak, amelyről jóformán senki sem vesz tudomást. 3 millió forintos beruházással elkészült az új, központi szennyvízderítőtelep első szakasza. Továbbépítését jövőre folytatják.

Az ivóvízellátással éveken keresztül keveset törődtek, s most komoly gond ez Várpalotán. A jobb vízszolgáltatás érdekében a Rákóczi-telepen egy 400 l/p. teljesítményű kutat létesítettek. Közelében egy fúrással újabb forrás után kutatnak.

Az idén készült el a tési dombi új lakótelepen két 500 köbméteres víztároló medence és a Kálvária dombi átemelőtelep szerelése is. Megrendelték a tési domb ideiglenes közvilágítását is.

1958-ban a vízellátás további javítására, csatornázásra, tereprendezésre 8 600 000 forintot kaptak. Ebből 3 380 000 forint a tereprendezésre, járdaépítésre fordítható összeg. Igaz, hogy ez igen jelentős összeg, de korántsem elegendő az egész város területén minden hiba orvoslására, valamennyi szépséghiba eltüntetésére, de a legsürgősebben megoldandó problémák orvoslására telik belőle. A most épülő tési dombi városnegyed rendezésére fordítják. A beruházók elképzelése — s reméljük, sikerül ezt megvalósítani —, hogy az új városrészben az aszfaltozást is megkezdik ebből a pénzből.

Aszfaltozott út, betonjárda

A banképület előtt elkészül a régóhajtott aszfaltozott út és betonjárda, amely mellett gyepszőnyeggel kötik meg az oldalakat, hogy esőzések alkalmával minél kevesebb hordalék kerüljön a Fő-térre.

Ezenkívül a jövő év első felében előreláthatóan a strand mögötti lakóházak környékét is rendezik, parkosítják.

A Fő-tér kialakítása — ha nem is a legközelebbi, de minden esetre legkedvesebb tervük Kazó elvtársáknak. Ahogy beszélnek róla, szinte ott állunk az újjáépített Mátyás vár előtt. Az ócska autóbuszváróhelyiségnek nyoma sincs. A város legszebb terét aszfalt borítja, művészi szobrok ékesítik. A tanácsház mellett impozáns külsejű épület: az új irodaház. Nem győzünk gyönyörködni — illetve egyelőre csak lelkesedni, hisz mindez még terv. Megvalósulása idő — s természetesen elsősorban pénz kérdése.

Minden esetre a kezdeti lépések erőteljesek, s megnyugtatóak, mert látszik, jó kezekbe került a városfejlesztés ügye, s ma már egyre többen érzik magukat a város tulajdonosainak, s a jó gazda gondosságával törődnek Várpalota építésével, szépítésével.

(Mikéné)

Új könyvek

K. Gorbunov:

MEGTÖRIK A JÉG

A regény a huszas évek közepén a NEP korszakban játszódik. A világtól elzárt Uszladában keveset változott a helyzet az Októberi Forradalom óta. A nép zúgolódik, elégedetlen, de tehetetlen. Ilyen nehéz körülmények között kezdi meg a harcot a faluba érkező tagjelölt, néhány szegényparaszt és leszerelt vörös katona. Lebilincselő, egyike a legjobb regényeknek, amelyet a kollektivizálás idején írtak.

Szentiványi Kálmán:

A VÖLGY EMBEREI

Szentiványi munkássorból emelkedett íróvá, jól ismeri a munkásság életét és négykötetes munkában állít emléket a magyar munkásosztály küzdelmének a tizenkilences proletárforradalom leverésétől egészen a múlt őszi ellenforradalomig. Szentiványi vállalkozása igen figyelemreméltó s a tervezet sorozat első kötete: „A völgy emberei" nagy meglepetés lesz minden irodalmat szerető olvasónak.

Werner Steinberg:

A FÉNY SZERELMESE

Heinrich Heine, a nagy né költő hányatott és válságo tele életútja szinte önként aj kozik regénye életrajz formá való megörökítésre. W. Steinb nem is a teljes élet kronológi elmondásának módszerét vál totta, hanem az emberré és h cos költővé válás egy-egy jele tét regényesíti meg. Heine g dag életútját igen változatosan élvezetes formában eleveníti m az olvasó képzeletében a szen

Novák Károly:

TALÁLKOZÁSOM A TÖRTÉNELEMMEL

Érdekes műfaj ez a könyv. galmas, mint egy kalandregény, mégis minden sora szószerint igaz. A második világháború id jén átélt változatos esemény késztették a szerzőt arra, hog tollat ragadjon és leírja életén egyik jelentős szakaszát. Az ese mények során sok-sok érdek szereplővel, az elmúlt idők je lemző alakjaival ismerteti me az olvasót. A könyv minden o dala egy darab színes történelem

A buta lurkó

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy kisfiú, Nyikitának hívták. Buta kis lurkó volt ez a Nyikita. Mindent megnyalt. Ebédnél, ha húst evett, szájába vette a kést. Pedig azzal ugyancsak megúghatja magát! Ha képeket festett ki vízfestékkel, az ecsetet dugta a szájába. Pedig azzal megmérgezheti magát, hiszen mérges festékek is vannak. Ha süteményt evett, utána az egész tányért kinyalta, akárcsak egy kiskutya!

Az utcán is mindent végignyalt, szopogatott.

Ha jégcsapot látott — hamm, a szájába dugta. Ha hullott a hó, Nyikita úgy járkált, kidugott nyelvvel, és várta, mikor hull a nyelvére egy hópehely.

Buta kis lurkó volt ez a Nyikitka.

Egyszer nagyon hideg köszöntött be. Mindent belepett a zuzmara: a fákat, a bokrokat, a kerítéseket, a házakat.

Tiszta fehér volt az egész világ.

Nyikitka kiment sétálni. Sétált, sétálgatott, aztán megindult befelé.

Felment a tornácra, hát mit lát: az ajtó rézkilincse is tiszta zuzmara, olyan fehér, mintha cukorból volna.

Nyikitka kidugta a nyelvét, megnyalta a kilincset. És a nyelve hozzátapadt a kilincshez. Odafagyott.

Nyikitka vissza akarta húzni a nyelvét — de nagyon fájt. Odébbálni szeretett volna, de hogy ordítson az ember, mikor oda van fagyva a nyelve?

Ott áll Nyikitka a kilincsre hajolva, orrát az ajtónak támasztja és bőg.

Odaszaladnak a gyerekek, Nyikitka pajtásai és megkérdik:

— Mit csinálsz, Nyikitka? Miért állsz az ajtónál?

A buta kis durkó meg felelni sem tud, csak áll és bőg.

Megijedtek a gyerekek, odaszaladtak a házmesterhez, Jegor Ivanovicshoz és elpanaszolták neki:

— Jegor Ivanovics! Jegor Ivanovics! Nyikitka nyelve odaragadt az ajtókilincshez!

Jegor Ivanovics mindjárt kitalálta, hogy miről van szó, hamar fogta a teafőzőt, tele meleg vízzel és kiszaladt Nyikitkához. Meleg vizet öntött a rézkilincsre. Addig-addig öntötte, míg a teáskanna ki nem ürült.

A kilincs átmelegedett, Nyikitka nyelve leolvadt.

Attól fogva Nyikitka már nem nyalogatott semmit.